

Професійний стандарт
ТРАКТОРИСТ-МАШИНІСТ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО
(ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО) ВИРОБНИЦТВА

Затверджено

Розробником Асоціація «Аграрний клуб», протокол від __. __.2026 № __
(найменування розробника, рішення (може оформлюватися протоколом), наказ,
розпорядження, яким затверджено професійний стандарт)
Професійний стандарт розроблено та затверджено згідно з вимогами статті 4²
Кодексу законів про працю України, на підставі висновку суб'єкта перевірки
(СПО роботодавців) від __. __.2026 року про дотримання під час підготовки
проєкту професійного стандарту вимог Порядку розроблення, введення в дію та
перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету
Міністрів України від 30.05.2025 р. № 622

I. Назва професійного стандарту
Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського)
виробництва

II. Загальні відомості про професійний стандарт

1. Мета діяльності за професією

Керування всіма видами тракторів під час виконання комплексу механізованих робіт в сільськогосподарському (лісогосподарському) виробництві з додержанням безпечної експлуатації та зберігання тракторів, причіпного та навісного обладнання, правил дорожнього руху, дотримання правил з охорони праці.

2. Назва виду (видів) економічної діяльності, секції, розділу, групи та класу економічної діяльності та їхній код згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності»

<u>Секція А</u>	Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Розділ 01	Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	Група 01.5	Змішане сільське господарство
				Клас 01.50	Змішане сільське господарство
				Група 01.6	Допоміжна діяльність у сільському господарстві та післяурожайна діяльність
				Клас 01.61	Допоміжна діяльність у рослинництві
				Клас 01.62	Допоміжна діяльність у тваринництві
				Клас 01.63	Післяурожайна діяльність
		Розділ 02	Лісове господарство та лісозаготівлі	Група 02.4	Надання допоміжних послуг у лісовому господарстві
				Клас 02.40	Надання допоміжних послуг у лісовому господарстві

3. Назва (назви) професії (професій) та код (коди) підкласу (підкласів) (групи) професії згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 «Класифікатор професій»

Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва 8331.

4. Узагальнена назва професії

Тракторист-машиніст 8331

5. Назви типових посад

Механізатор, тракторист

6. Професійна (професійні) кваліфікація (кваліфікації), її (їх) рівень згідно з Національною рамкою кваліфікацій

а) Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва категорій А1, 4 рівень НРК.

б) Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва категорій А2, 4 рівень НРК.

7. Назва (назви) документа (документів), що підтверджує (підтверджують) професійну кваліфікацію особи

- сертифікат про присвоєння/підтвердження професійної кваліфікації «Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва категорії А1, 4 рівень НРК» ;
- сертифікат про присвоєння/підтвердження професійної кваліфікації «Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва категорії А2, 4 рівень НРК» ;
- сертифікат про визнання професійної або часткової професійної кваліфікації (щодо професійних кваліфікацій, здобутих у інших країнах);
- диплом спеціаліста за професійною кваліфікацією «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва (лісогосподарського) категорії А1, 4-рівень НРК» та додаток до нього;
- інші документи, що підтверджують професійну та/або часткову професійну кваліфікацію

III. Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток

1. Здобуття професійної кваліфікації

Назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації	Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій	
	Кваліфікаційні центри	Суб'єкти освітньої діяльності
«Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва» категорії А1, 4 рівень НРК	без вимог до рівня освіти та стажу роботи, вік від 18 років	- професійна освіта, повна або базова середня освіта з одночасним здобуттям профільної середньої освіти, по завершенню навчання вік від 18 років; - професійна підготовка, перепідготовка, повна загальна середня освіта або базова середня освіта, без вимог до стажу роботи.

2. Професійний розвиток

1) з присвоєнням наступної професійної кваліфікації

Назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації	Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій	
	Кваліфікаційні центри	Суб'єкти освітньої діяльності
Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва категорії А2, 4 рівень НРК	наявність професійної кваліфікації «Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва категорії А1, 4 рівень НРК» та стажу роботи за цією класифікацією до 0,5 років, вік від 18 років	перепідготовка, наявність професійної кваліфікації «Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва категорії А1 4 рівень НРК», без вимог до стажу роботи

без присвоєння наступної професійної кваліфікації

Підвищення кваліфікації згідно з вимогами законодавства не рідше ніж одного разу на три роки з метою:

- підтримання наявної професійної кваліфікації в межах професії;
- набуття компетентностей для виконання сільськогосподарських (лісогосподарських) робіт сучасними тракторами;
- експлуатації причіпного та навісного обладнання;
- використання сучасних матеріалів для обробітку ґрунту та відповідних засобів механізації й автоматизації;
- дотриманням норм нормативно-правових актів і вимог безпечної експлуатації тракторів та обладнання.

*В сільськогосподарській галузі застосовується розряди з 2 по 5 в залежності від складності робіт та потужності тракторів.

*В лісогосподарській галузі застосовується розряди з 3 по 6 в залежності від складності робіт та потужності тракторів.

Абревіатури, скорочення

ЗІЗ	Засоби індивідуального захисту
БМП	Блокування – маркування – перевірка
АБВР	Аналіз безпечного ведення робіт
МТА	Машинно-тракторні агрегати
МА	Машинний агрегат
ТЗ	Транспортний засіб
ПЛА	План ліквідації аварій
ПЛАС	План ліквідації аварійних ситуацій
ТО	Технічне обслуговування
ЩТО	Щозмінне технічне обслуговування
ВПМ	Вантажно-підіймальні машини

IV. Опис трудових функцій

Трудові функції	Компетентності	Результати навчання			
		Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
А. Огляд і перевірка трактора МТА, МА перед початком робіт.	А1. Здатність отримувати планово- змінні завдання від безпосереднього керівника.	А1.31. Встановлений порядок отримання наряду на виконання робіт. А1.32. Види інструктажів, інструкція з охорони праці.	А1.У1. Отримувати планово-змінні завдання від безпосереднього керівника.	А1.К1. Забезпечувати зворотний зв'язок шляхом узгодження робочих завдань із керівником.	А1.В1. Перевіряти на відповідність записи у журналі приймання-здавання зміни.
	А2. Здатність проводити ЩТО перед початком робіт.	А2.31 Основні положення системи технічного обслуговування та ремонту машин.	А2.У1. Виконувати ЩТО.	А2.К1. Здійснювати професійну комунікацію для з'ясування технічного стану трактора, МТА та МА.	А2.В1. Виявляти несправності та відхилення у роботі під час ЩТО і повідомляти про них безпосередньому керівнику.
	А3. Здатність документально оформляти результати приймання та здавання зміни у відповідному журналі.	А3.31. Порядок ведення встановленої робочої документації.	А3.У1. Вести встановлену робочу документацію.	А3.К1. Здійснювати технічно грамотне та чітке ведення робочих записів для передачі інформації.	А3.В1. Відповісти за технічно грамотне оформлення та збереження робочої документації.

	A4. Здатність застосовувати цифрові технології та інструменти для професійної діяльності, комунікації та співпраці.	A4.31. Принципи роботи систем навігації та засобів цифрового зв'язку. A4.32. Можливості бортових комп'ютерів та цифрових терміналів. A4.33. Правила передачі даних через електронні системи моніторингу.	A4.У1. Використовувати навігаційне обладнання та засоби цифрового зв'язку для координації робіт. A4.У2. Керувати робочими процесами через інтерфейси цифрових систем та пристроїв. A4.У3. Вносити та передавати робочу інформацію через засоби цифрового зв'язку та додатки.	A4.К1. Здійснювати зв'язок із керівником та колегами через цифрові пристрої. A4.К2. Чітко інформувати про робочі процеси та технічний стан машини через цифрові інтерфейси.	A4.В1. Відповідати за цілісність та належну експлуатацію засобів цифрового зв'язку та бортового обладнання. A4.В2. Забезпечувати своєчасність та достовірність передавання робочої інформації через електронні засоби.
	A5. Дотримання норм трудового законодавства та правил професійної етики.	A5.31. Основи трудового законодавства, права, обов'язки та норми професійної етики працівника.	A5.У1. Дотримуватися трудової дисципліни, регламентів діяльності та етичних норм у професійній взаємодії.	A4.К1. Здійснювати професійне спілкування на засадах взаємоповаги, конструктивності та дотримання субординації.	A4.В1. Нести персональну відповідальність за виконання професійних обов'язків та дотримання норм етичної поведінки.
Предмети та засоби праці: Шляховий лист, журнал отримання шляхових листів, журнал приймання-здавання зміни, журнал обліку палива, технічна і технологічна документація, слюсарний і вимірювальний інструмент, обладнання і пристрої. Засоби пожежогасіння, засоби колективного та індивідуального захисту, спеціальні медичні аптечки					
В. Забезпечення надійної та безаварійної роботи трактора, МТА,	В1. Здатність проводити підготовку до виконання робіт (з урахуванням виробничих, технічних і погодних	В1.31. Види та періодичність технічного обслуговування трактора. В1.32. Методи	В1.У1. Проводити огляд та перевірку працездатності обладнання, виявляти несправності у системах і механізмах	В1.К1. Здійснювати оперативний обмін інформацією щодо технічного стану агрегатів та виконання робіт з	В1.В1. Самостійно забезпечувати виявлення несправностей у системах і механізмах трактора під час

МА.	умов).	<p>контролю роботи систем трактора за показниками приладів, способи зчитування цифрових даних та алгоритми реагування на аварійну сигналізацію.</p> <p>V1.33. Технічні прийоми та послідовність проведення контрольного огляду для перевірки справності обладнання.</p> <p>V1.34. Основи слюсарної справи.</p> <p>V1.35. Правила безпечної експлуатації слюсарного інструменту та допоміжних пристосувань.</p> <p>V1.36. Регламенти технічного обслуговування машин, норми експлуатації та терміни сервісних робіт.</p> <p>V1.37. Класифікацію пально-мастильних матеріалів, терміни їх</p>	<p>трактора, МТА, МА.</p> <p>V1.У2. Перевіряти справність захисних пристроїв та надійність закріплення механізмів у робочій зоні.</p> <p>V1.У3. Користуватися слюсарним інструментом.</p> <p>V1.У4. Заправляти трактор пально-мастильними матеріалами.</p> <p>V1.У5. Виконувати очищення та змащування обладнання, вузлів і механізмів.</p> <p>V1.У6. Раціонально використовувати пально-мастильні матеріали.</p> <p>V1.У7. Виконувати запуск і зупинку двигуна відповідно до експлуатаційних норм та погодних чинників.</p>	<p>технічного обслуговування трактора, МТА, МА, використовуючи сучасні засоби зв'язку.</p>	<p>перевірки його працездатності.</p> <p>V1.V2. Відповідати за надійність кріплень та вузлів трактора для забезпечення його безперебійної роботи.</p> <p>V1.V3. Відповідати за належний стан систем забезпечення безпеки руху та керування машиною.</p>
-----	--------	--	--	--	---

		заміни та способи економії енергоресурсів В1.38. Метеорологічні обмеження для проведення ремонтних робіт.			
В2. Здатність дотримуватися вимог Правил дорожнього руху під час експлуатації тракторів та транспортування агрегатів.	В2.31. Актуальні норми Правил дорожнього руху та дорожньої безпеки.	В2.У1. Застосовувати вимоги Правил дорожнього руху під час експлуатації техніки.	В2.К1. Отримувати та передавати інформацію про стан дорожнього покриття та умови руху на маршруті.	В2.В1. Моніторити дорожню обстановку та оперативно інформувати керівництво про зміну маршруту або затримки в русі.	
В3. Здатність контролювати функціонування вузлів та систем трактора під час руху.	В3.31. Ознаки, причини та наслідки типових несправностей тракторів та агрегованих машин. В3.32. Причини виникнення дефектів деталей та способи їх усунення.	В3.У1. Контролювати показники панелі приладів та оцінювати їх відповідність нормативним значенням. В3.У2. Перевіряти працездатність систем керування та гальмування. В3.У3. Контролювати технічний стан гідравлічної системи трактора та агрегованих машин. В3.У4. Виявляти витоки робочих рідин, повітря та усувати причини	В3.К1. Своєчасно інформувати керівництво про порушення режимів роботи та технічні відхилення у функціонуванні трактора, МТА та МА	В3.В1. Оцінювати технічний стан та готовність до роботи систем керування і гальмування. В3.В3. Приймати рішення щодо експлуатації гідравлічних систем відповідно до технічних норм. В3.В4. Забезпечувати герметичність систем шляхом систематичного органолептичного контролю та вживати заходів щодо усунення витоків.	

			<p>розгерметизації систем.</p> <p>В3.У5. Діагностувати несправності електроустаткування за допомогою засобів візуального контролю та бортових систем моніторингу.</p> <p>В3.У6. Виявляти та усувати несправності приладів освітлення, звукової та світлової сигналізації.</p> <p>В3.У7. Керувати трактором із дотриманням технологічних режимів та правил безпеки.</p> <p>В3.У8. Контролювати габаритне положення трактора, МТА та МА під час руху і виконання технологічних операцій.</p> <p>В3.У9. Оцінювати стабільність роботи та продуктивність трактора у складі МТА або МА.</p>		<p>В3.В5. Своєчасно виявляти несправності електроустаткування за показниками приладів та зовнішніми ознаками.</p> <p>В3.В2. Самостійно забезпечувати точність траєкторії руху та габаритний контроль трактора та машинних агрегатів.</p>
<p>Предмети та засоби праці: Навісне, причіпне обладнання, кабіна трактора, система змащування, система охолодження, гальмівна система, паливна система, гідравлічної системи, паливно-мастильні матеріали, панелі приладів, запобіжні пристрої, сигналізаційне табло,</p>					

	<p>електропроводка, акумуляторні батареї, двигуни, освітлювальні прилади, звукова сигналізація, ходова частина, система управління, дорожній лист.</p> <p>Засоби пожежогасіння, засоби колективного та індивідуального захисту, спеціальних укомплектованих медичних аптечок</p>				
<p>С. Експлуатація колісних і гусеничних тракторів, МТА, МА.</p>	<p>С1. Виконання механізованих робіт.</p>	<p>С1.31. Технологічні вимоги до агрегування обладнання для виконання польових (обробіток ґрунту, сівба, внесення добрив, захист рослин та збирання врожаю), транспортних та спеціальних робіт (заготівля та роздача кормів, експлуатація зрошувальних систем).</p> <p>С1.32. Принципи вибору швидкісних режимів та потужності для роботи з агрегатами.</p> <p>С1.33. Технологію та правила безпеки виконання сільськогосподарських і лісогосподарських робіт тракторними агрегатами.</p>	<p>С1.У1. Комплектувати МТА згідно з виробничим завданням, враховуючи технічні можливості та умови експлуатації техніки.</p> <p>С1.У2. Керувати тракторами відповідного тягового класу, типу ходової частини та конструкції з дотриманням правил безпеки руху.</p> <p>С1.У3. Здійснювати обстеження та підготовку ділянок (польових, лісових) до роботи, враховуючи стан ґрунту, наявність перешкод та рівень забур'яненості.</p> <p>С1.У4. Виконувати сільськогосподарські (лісогосподарські) роботи та інші механізовані роботи на колісних і</p>	<p>С1.К1. Ефективно взаємодіяти з іншими учасниками виробничого процесу та безпосереднім керівництвом для координації спільних завдань.</p> <p>С1.К2. Узгоджувати маневрування та спільні дії з іншими учасниками руху в зоні виконання робіт.</p> <p>С1.К3. Оперативно інформувати відповідальних осіб про технічні несправності або порушення технологічного регламенту.</p>	<p>С1.В1. Самостійно визначати технічну придатність та виявляти дефекти машинно-тракторних агрегатів.</p> <p>С1.В2. Відповідати за моніторинг показників приладів та систем сигналізації в процесі експлуатації техніки.</p> <p>С1.В3. Гарантувати відповідність виконаних робіт агротехнічним вимогам та дотримання норм витрат пально-мастильних матеріалів.</p>

			<p>гусеничних тракторах, МТА, МА згідно вимог агротехніки та агротехнології.</p> <p>С1.У5. Контролювати параметри роботи систем трактора та МТА за показниками приладів та засобами індикації.</p> <p>С1.У6. Здійснювати оперативний моніторинг роботи систем МТА за показниками приладів та засобами індикації.</p> <p>С1.У7. Програмувати бортові системи керування та оформлювати облікову документацію за результатами виконаних робіт.</p>		
С2. Виконання транспортних робіт.	С2.31. Фізичні закономірності визначення центру ваги вантажу та теоретичні основи забезпечення стійкості причепа під час руху. С2.32.	С2.У1. Виконувати транспортування, укладання та надійне кріплення різних видів вантажів із дотриманням технологічних вимог і правил безпеки. С2.У2. Виконувати	С2.К1. Ефективно взаємодіяти з персоналом та операторами суміжних механізмів за допомогою встановлених знакових і звукових сигналів для	С2.В1. Самостійно організовувати робочий процес із транспортування вантажів і відповідати за правильність розрахунку центру ваги, вибір швидкісних режимів та безпечну	

		<p>Класифікацію та конструктивні особливості тракторних причепів і напівпричепів, правила їх агрегування з тягачем та методи надійного фіксування для безпечного транспортування.</p> <p>С2.33. Правила дорожнього руху щодо експлуатації тракторних причепів, норми перевезення вантажів, дотримання схем маршрутів та вибір безпечного швидкісного режиму.</p> <p>С2.34. Знаки безпеки, дорожнє маркування та правила подання звукових сигналів під час виконання транспортних робіт.</p>	<p>комплексні роботи спільно з іншими механізмами, зокрема кранами та навантажувачами, із дотриманням правил безпечної взаємодії.</p>	<p>забезпечення безпечного транспортування та кріплення вантажів.</p>	<p>координацію дій з іншими учасниками робіт.</p>
<p>Предмети та засоби праці: Трактори, ґрунтообробні агрегати, МТА, МА, причепа, причіпне обладнання, габаритні вантажі, негабаритні вантажі, слюсарний та вимірювальний інструмент.</p> <p>Засоби пожежогасіння, засоби колективного та індивідуального захисту, спеціальних укомплектованих медичних</p>					

	аптечок				
D. Технічне обслуговування та ремонт тракторів, МТА, МА.	D1. Здатність виконувати діагностику, виявляти та усувати несправності.	D1.31. Будову, технічні характеристики та принципи експлуатації тракторів, МТА, МА. D1.32. Конструктивні особливості та принципи взаємодії основних вузлів і агрегатів тракторів різних типів. D1.33. Вимоги безпеки праці під час діагностики та оперативного усунення несправностей.	D1.У1. Здійснювати технічне діагностування систем та механізмів трактора, МТА, МА для оцінки їх працездатності. D1.У2. Виявляти та усувати експлуатаційні несправності, здійснювати налагодження вузлів і систем тракторів, МТА та МА.	D1.К1. Здійснювати оперативну комунікацію щодо результатів діагностики, обґрунтовувати вибір способів усунення несправностей та координувати спільні дії під час відновлення працездатності техніки.	D1.В1 Забезпечувати своєчасне виявлення несправностей та організацію заходів щодо їх оперативного усунення.
	D2. Здатність брати участь у ремонті вузлів, агрегатів та систем тракторів, МТА та МА.	D2.31. Послідовність та технологію монтажу і демонтажу вузлів та агрегатів тракторів. D2.32. Технічні вимоги та методи розбирання і складання вузлів та механізмів машинно-тракторних агрегатів. D2.33. Будова та принципи функціонування систем змащування, живлення та охолодження. D2.34. Технологічні	D2.У1. Виконувати регламентні операції технічного обслуговування тракторної техніки. D2.У2. Здійснювати розбирання тракторів і агрегатів на вузли, виконувати їх очищення та миття. D2.У3. Здійснювати поточний ремонт тракторів, сільськогосподарських, меліоративних та лісогосподарських машин.	D2.К1. Здійснювати оперативну комунікацію під час ремонту вузлів, агрегатів та систем тракторів, МТА та МА, обґрунтовувати вибір способів усунення несправностей та координувати спільні дії з керівником та іншими працівниками. D2.К2. Вести професійний діалог щодо дотримання	D2.В1. Забезпечувати якість виконання ремонтних робіт, дотримуватися технологічної послідовності та гарантувати працездатність відновлених вузлів і систем. D2.В2. Забезпечувати зберігання та розташування закріплених засобів праці згідно з технологічними картами або схемами

		<p>регламенти та періодичність проведення планового ТО і планово-запобіжних ремонтів.</p> <p>D2.35. Характеристику та правила застосування спеціалізованого інструменту й пристроїв для виконання розбирально-складальних і ремонтних робіт.</p>	<p>D2.У4. Виконувати технічне обслуговування та ремонт систем і механізмів двигуна.</p> <p>D2.У5. Виконувати технічне обслуговування та регулювання вузлів і механізмів трансмісії трактора для забезпечення їх безперебійної роботи.</p> <p>D2.У6. Виконувати ремонт та регулювання ходової частини й органів керування.</p> <p>D2.У7. Проводити діагностику, обслуговування та ремонт гідравлічних і електричних систем.</p> <p>D2.У8. Здійснювати підготовку техніки і знарядь до консервації і сезонного зберігання.</p>	<p>регламентів ТО та звітувати про завершення підготовки техніки і знарядь до консервації і сезонного зберігання.</p>	<p>візуалізації.</p> <p>D2.В3. Самостійно підтримувати чистоту на робочому місці під час виконання робіт та після їх завершення.</p>
<p>Предмети та засоби праці: Навісне обладнання, двигун, трансмісія, ходова частина, органи керування, кабіна трактора, рама трактора, гідравлічна система, причепа, сільськогосподарські і меліоративні та лісогосподарські машини й знаряддя. Відповідний інструмент, та інші пристосування для ремонту. Засоби пожежогасіння, засоби колективного та індивідуального захисту.</p>					

<p>Е. Завершення технологічних операцій.</p>	<p>Е1. Здатність здійснювати післяопераційне очищення та обслуговування трансмісії МТА.</p>	<p>Е1.31. Правила та регламент очищення МТА і причепів після завершення робіт. Е1.32. Схематичне розташування функціональних груп і механізмів МТА.</p>	<p>Е1.У1. Виконувати технологічне очищення кабіни та вузлів трансмісії МТА після закінчення робіт.</p>	<p>Е1.К1. Здійснювати професійну комунікацію щодо результатів післяопераційного обслуговування, оперативно повідомляти про виявлені під час очищення дефекти або зношення деталей трансмісії.</p>	<p>Е1.В1. Фіксувати результати робіт у звітних документах та забезпечувати їх належне зберігання. Е1.В2. Організувати робочий простір та забезпечувати безпечне поводження з експлуатаційними відходами (відпрацьовані рідини, обтиральні матеріали).</p>
	<p>Е2. Здатність здійснювати документальний облік виконаних робіт та забезпечувати інформаційну наступність змін.</p>	<p>Е2.31. Регламент та послідовність здавання зміни. Е2.32. Вимоги до оформлення первинної звітної документації</p>	<p>Е2.У1. Здійснювати процедуру здавання-приймання зміни та передавати актуальну інформацію про стан МТА. Е2.У2. Оформлювати первинну звітну та облікову документацію за результатами роботи (подорожні листи, облікові листи машиніста-тракториста, акти списання ПММ, змінні журнали).</p>	<p>Е2.К1. Здійснювати професійну комунікацію під час передачі зміни, чітко та аргументовано доповідати про технічний стан МТА, обсяги виконаних робіт та витрати ПММ (усно, письмово або через цифрові системи обліку). Е2.К2. Використовувати технічну термінологію для опису виявлених несправностей та особливостей роботи агрегату.</p>	<p>Е2.В1. Здатність самостійно виконувати роботу в межах встановлених регламентів звітності. Е2.В2. Приймати обґрунтовані рішення щодо повноти та змісту технічної інформації, яка передається наступній зміні для забезпечення безперебійної роботи МТА. Е2.В3. Коректно формулювати запити на технічне обслуговування на основі зафіксованих показників роботи МТА.</p>

Предмети та засоби праці: інструменти та обладнання для прибирання					
Засоби пожежогасіння, засоби колективного та індивідуального захисту					
Г. Дотримання норм та правил охорони праці та пожежної безпеки.	F1. Здатність дотримуватися вимог інструкцій з охорони праці, виробничої санітарії та пожежної електробезпеки, забезпечувати належне використання засобів захисту та дотримуватися регламентів безпечного поводження з агрохімікатами під час виконання робіт на виробництві.	F1.31. Поняття охорони праці та її соціально-економічне значення, нормативно-правову базу, локальні акти підприємства та вимоги безпеки за видами робіт. F1.32. Типове положення про порядок проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці, локальне положення підприємства, види навчання та інструктажів з охорони праці й вимоги до них. F1.33. Поняття про гігієну праці та виробничу санітарію, умови праці та їх вплив на людину, шкідливі й небезпечні виробничі фактори, джерела їх виникнення та	F1.У1. Виконувати трудові обов'язки відповідно до вимог нормативно-правових актів з охорони праці та промислової безпеки. F1.У2. Виконувати трудові обов'язки відповідно до вимог інструкцій з охорони праці; безпечно експлуатувати обладнання; проходити інструктажі з охорони праці згідно з установленим порядком їх проведення. F1.У3. Розрізняти шкідливі та небезпечні виробничі фактори на робочому місці, дотримуватися правил гігієни праці та виробничої санітарії, застосовувати заходи	F1.К1. Оперативно інформувати безпосереднього керівника про невідповідності, загрози безпеці та надавати пропозиції щодо покращення умов праці й використання ЗІЗ. F1.К2. Координувати свої дії з іншими працівниками під час виконання спільних завдань для забезпечення взаємної безпеки. F1.К3. Оперативно сповіщати колег та відповідні служби про виникнення аварійних ситуацій або джерела небезпеки для запобігання травматизму.	F1.В1. Відповідати за забезпечення особистої безпеки, життя та здоров'я інших осіб під час перебування на робочому місці та виконання трудових функцій. F1.В2. Відповідати за цільове та безпечне використання засобів індивідуального та колективного захисту, а також справність довіреного обладнання.

		<p>класифікацію, порядок і періодичність проведення атестації робочих місць за умовами праці, право на пільги та компенсації.</p> <p>F1.34. Право на забезпечення спеціальним одягом, взуттям та іншими засобами індивідуального захисту; вимоги до ЗІЗ; види засобів колективного захисту та вимоги до них.</p> <p>F1.35. Загальні поняття та вимоги до електробезпеки; Правила технічної експлуатації (ПТЕЕС) та Правила безпечної експлуатації (ПБЕЕС) електроустановок споживачів; вимоги биркової системи; поняття про електротравми, їхні причини та вплив струму на організм людини; ризики під час експлуатації електрообладнання;</p>	<p>захисту від впливу шкідливих і небезпечних факторів.</p> <p>F1.У4. Підбирати та застосовувати необхідні засоби індивідуального й колективного захисту, перевіряти їхню справність.</p> <p>F1.У5. Безпечно виконувати трудові функції з дотриманням вимог електробезпеки, застосовувати засоби захисту для зниження ризиків під час експлуатації електроустановок і обладнання, використовувати методи звільнення потерпілого від дії електричного струму.</p> <p>F1.У6. Керуватися знаками безпеки на робочому місці та об'єктах виробництва.</p> <p>F1.У7. Ідентифікувати види травм у разі потреби, вживати заходів щодо недопущення</p>		
--	--	--	---	--	--

		<p>способи звільнення потерпілого від дії електричного струму.</p> <p>F1.36. Призначення та порядок застосування основних груп знаків безпеки відповідно до державних стандартів.</p> <p>F1.37. Класифікацію виробничого травматизму; порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві.</p>	<p>сторонніх осіб у небезпечну зону, дотримуватися порядку інформування про надзвичайні події та аварії.</p>		
<p>F2. Здатність дотримуватися вимог нормативних актів з охорони праці на підприємстві та своєчасно проходити медичні огляди у встановленому порядку.</p>	<p>F2.31. Пріоритетні цілі та завдання підприємства у сфері охорони праці, промислової безпеки та охорони здоров'я.</p> <p>F2.32. Поняття та види небезпек і ризиків, принципи їх визначення та оцінювання на робочому місці, а також існуючі заходи безпеки й принципи відповідальної поведінки під час роботи.</p> <p>F2.33. Послідовність</p>	<p>F2.У1. Дотримуватися встановлених на підприємстві пріоритетів та виконувати виробничі завдання відповідно до вимог охорони праці, промислової безпеки та збереження здоров'я.</p> <p>F2.У2. Ідентифікувати небезпеки на робочому місці, вести технологічний процес та обслуговування обладнання з урахуванням ризиків і</p>	<p>F2.К1. Ефективно взаємодіяти з персоналом та керівництвом щодо дотримання вимог охорони праці; своєчасно інформувати про виявлені ризики, несправності обладнання або погіршення стану здоров'я; узгоджувати дії в аварійних ситуаціях та надавати зворотний зв'язок щодо покращення умов праці.</p>	<p>F2.В1. Ідентифікувати небезпеки на робочому місці, здійснювати технологічний процес та обслуговування обладнання з урахуванням визначених ризиків і заходів контролю, а також вносити пропозиції щодо покращення безпеки та умов праці.</p> <p>F2.В1. Дотримуватися регламентів приготування робочих розчинів пестицидів, норм їх внесення з</p>	

		<p>дій та заходи реагування у разі виникнення позаштатних або аварійних ситуацій на робочому місці.</p> <p>F2.34. Класифікацію та властивості пестицидів і агрохімікатів, технологію приготування робочих розчинів, а також порядок їхнього отримання, зберігання та повернення використаної тари.</p> <p>F2.35. Правила безпечного внесення добрив і пестицидів, обмеження за погодними умовами, види та симптоми отруєнь працівників і правила застосування спеціалізованих ЗІЗ.</p> <p>F2.36. Безпечні межі зон переміщення вантажів вантажопідйомними машинами та особливості відповідних звукових сигналів у виробничому</p>	<p>заходів контролю, а також подавати пропозиції щодо покращення умов праці.</p> <p>F2.У3. Застосовувати встановлену послідовність дій і заходи реагування у разі виникнення позаштатних або аварійних ситуацій.</p> <p>F2.У4. Здійснювати приймання та облік пестицидів і агрохімікатів, готувати робочі розчини згідно з технологічним регламентом та забезпечувати належне зберігання і повернення використаної тари.</p> <p>F2.У5. Застосовувати правила безпечного внесення пестицидів і добрив з урахуванням погодних умов, використовувати спеціалізовані ЗІЗ та вживати заходів у разі виявлення симптомів отруєння.</p>		<p>урахуванням погодних умов, а також забезпечувати належний облік, зберігання та своєчасне повернення використаної тари згідно з екологічними стандартами.</p> <p>F2.В1. Дотримуватися безпечної дистанції до вантажів, що переміщуються, правил застосування ЗІЗ та самостійно приймати рішення щодо зупинки робіт у разі виникнення небезпечних ситуацій, несприятливих метеоумов чи загрози безпеці колег.</p>
--	--	--	---	--	---

		середовищі.	F2.У6. Дотримуватися безпечної відстані до вантажів, що переміщуються, та правильно реагувати на звукові сигнали вантажопідйомних машин у виробничому середовищі.		
F3. Здатність дотримуватися заходів пожежної безпеки, правил поведінки та порядку дій у разі виникнення аварійних ситуацій.	<p>F3.31. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з питань пожежної безпеки.</p> <p>F3.32. Загальнооб'єктову інструкцію з пожежної безпеки, план евакуації та функціональні обов'язки працівника у разі виникнення пожежі.</p> <p>F3.33. Причини виникнення пожеж на виробництві та превентивні заходи пожежної безпеки.</p> <p>F3.34. Види та значення знаків пожежної безпеки, а також порядок маркування шляхів евакуації.</p>	<p>F3.У1. Запобігати виникненню пожежонебезпечних та аварійних ситуацій, що можуть призвести до виробничого травматизму.</p> <p>F3.У2. Застосовувати первинні засоби пожежогасіння відповідно до їхнього призначення та типу загоряння.</p> <p>F3.У3. Виконувати алгоритми дій у разі виникнення аварійних ситуацій згідно з ПЛА (планом ліквідації аварій) та ПЛАС (планом локалізації та ліквідації аварійних ситуацій).</p>	<p>F3.К1. Здійснювати оперативну комунікацію з диспетчерською службою та керівництвом у разі виявлення ознак пожежі чи аварії; чітко передавати інформацію про місце та характер надзвичайної ситуації; координувати свої дії з рятувальними підрозділами та колегами під час евакуації та ліквідації наслідків надзвичайної події.</p>	<p>F3.В1. Дотримуватися вимог пожежної безпеки на робочому місці, забезпечувати справність і наявність первинних засобів пожежогасіння на закріпленій техніці та нести персональну відповідальність за дії, що можуть спричинити займання або аварійну ситуацію.</p> <p>F3.В2. Самостійно зупиняти роботу та проводити евакуацію при виявленні ознак пожежі, а також чітко виконувати</p>	

		<p>F3.35. Вимоги плану локалізації та ліквідації аварійних ситуацій (ПЛАС) у межах посадових обов'язків.</p> <p>F3.36. Алгоритм дій та порядок сповіщення у разі виявлення ознак пожежі на робочому місці.</p>			алгоритми дій згідно з ПЛА та ПЛАС у межах своїх обов'язків.
F4. Здатність надавати домедичну допомогу постраждалим у разі нещасного випадку на виробництві.	<p>F4.31. Алгоритми та правила надання домедичної допомоги постраждалим у термінальних станах та при різних видах травм.</p> <p>F4.32. Способи та правила безпечного транспортування постраждалих залежно від характеру пошкоджень.</p> <p>F4.33. Склад аптечки, призначення її засобів та місця розташування на техніці й території підприємства.</p> <p>F4.34. Порядок виклику екстрених служб та номери телефонів служб екстреного реагування.</p>	<p>F4.У1. Оцінювати стан постраждалих та надавати домедичну допомогу згідно з алгоритмами при травмах і термінальних станах.</p> <p>F4.У2. Здійснювати безпечне переміщення або транспортування постраждалих, враховуючи характер їхніх ушкоджень.</p> <p>F4.У3. Застосовувати засоби аптечки за призначенням для зупинки кровотеч, накладання пов'язок та фіксації переломів.</p>	<p>F4.К1. Здійснювати чітку та оперативну комунікацію з диспетчерами екстрених служб, надаючи вичерпну інформацію про стан постраждалих та характер події.</p> <p>F4.К2. Взаємодіяти з колегами для спільної організації допомоги та безпечного транспортування постраждалих.</p>	<p>F4.В1. Самостійно визначати черговість і обсяг надання домедичної допомоги постраждалим.</p> <p>F4.В2. Забезпечувати правильне виконання дій згідно з алгоритмами та дотримуватися правил безпеки під час надання домедичної допомоги та транспортування постраждалих.</p>	

	Предмети та засоби праці: ЗІЗ, засоби колективного захисту, засоби пожежогасіння, засоби зв'язку, аптечка (загального призначення), перев'язувальний пакет, джгут, шина, носилки, вогнегасники				
Г. Дотримання норм і правил екологічної безпеки.	G1. Здатність дотримуватися вимог екологічної безпеки під час виконання робіт.	G1.31. Екологічні вимоги підприємства та правила охорони навколишнього середовища під час виконання робіт. G1.32. Заходи підприємства щодо раціонального використання ресурсів та зменшення техногенного впливу на довкілля.	G1.У1. Забезпечувати дотримання вимог екологічної безпеки на робочому місці.	G1.К1. Оперативно повідомляти відповідальних осіб про виявлені загрози навколишньому середовищу та взаємодіяти з персоналом для мінімізації наслідків екологічних інцидентів.	G1.В1. Самостійно дотримуватися встановлених екологічних норм на робочому місці та нести особисту відповідальність за раціональне використання природних ресурсів.
	G2. Здатність дотримуватися правил сортування та тимчасового зберігання відходів виробництва.	G2.31. Принципи ощадливого виробництва та методи мінімізації втрат на робочому місці. G2.32. Вимоги безпеки та правила охорони праці під час збирання, сортування та тимчасового зберігання відходів.	G2.У1. Здійснювати роздільне збирання відходів виробництва за їх видами у спеціально призначену тару.	G2.К1. Оперативно повідомляти відповідальних осіб про заповнення тари для відходів та необхідність її вивезення; узгоджувати з колегами заходи щодо раціонального використання матеріалів та підтримання порядку на робочому місці.	G2.В1. Самостійно організовувати робоче місце згідно з принципами ощадливого виробництва та нести відповідальність за правильність сортування відходів і дотримання заходів безпеки під час їх зберігання.
	G3. Здатність вживати заходів щодо ліквідації наслідків розливу або розсипу пально-мастильних	G3.31. Нормативні вимоги щодо порядку приймання, зберігання та обліку пально-мастильних матеріалів,	G3.У1. Застосовувати засоби локалізації та ліквідації розливів і розсипу небезпечних речовин для	G3.К1. Негайно сповіщати відповідальних осіб про аварійні ситуації та координувати дії з	G3.В1. Забезпечувати оперативність вжитих заходів щодо локалізації витоків та правильність

	матеріалів, пестицидів та мінеральних добрив.	пестицидів та мінеральних добрив на підприємстві. G3.34. Правила безпечного транспортування та відпуску пально-мастильних матеріалів, , пестицидів та мінеральних добрив.	запобігання забрудненню довкілля.	персоналом під час виконання робіт з ліквідації забруднення.	використання сорбентів і засобів очищення.
Предмети та засоби праці: Матеріали та інструменти для ліквідації наслідків розливів нафтопродуктів, тара для відходів					

V. Розподіл трудових функцій та компетентностей за професійними кваліфікаціями

Трудова функція (умовне позначення)	Загальна назва професійної(их) кваліфікації(ій)	
	Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва категорія А1, 4 рівень НРК	Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва категорія А2, 4 рівень НРК
	повна	повна
A	A1-A4	A1-A4
B	B1-B3	B1-B3
C	C1-C2	C1-C2
D	D1-D2	D1-D2
E	E1-E2	E1-E2
F	F1-F4	F1-F4
G	G1-G3	G1-G3

VI. Відомості про розроблення та затвердження професійного стандарту

1. Повне найменування розробника професійного стандарту
Асоціація «Аграрний клуб»

2. Назва та реквізити документа, яким затверджено професійний стандарт

Протокол від __.__.2026 № __.

3. Реквізити висновку суб'єкта перевірки про дотримання вимог Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів під час підготовки проекту професійного стандарту

Висновок СПО роботодавців від __.__.2026 року про дотримання під час підготовки проекту професійного стандарту **«Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва категорій А1, А2»** вимог Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 р. № 373.

VII. Дата внесення професійного стандарту до Реєстру

VIII. Рекомендована дата перегляду професійного стандарту
_____ 2031 року.